

Leena Meri ps

Kirjallinen kysymys vankeusrangaistusten mittaamisesta ja niin sanotuista paljousalennuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Rikoslaisissa on luetteloitu rangaistuksen mittaamista määrääviä säännöksiä, joilla tuomioistuinten rangaistuskäytäntöä ohjataan. Viime aikoina esimerkiksi katujengien rikollisuuteen liittyvissä tapauksissa on tuomittu yhteiseen rangaistukseen kahdesta tai useammasta vakavasta rikoksesta samanaikaisesti. Näissä tapauksissa nykyisen oikeuskäytännön ongelmallisuus on noussut jälleen esiin.

Rikoslain 7 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti on ensin arvioitava, mikä tuomittavina olevista rikoksista olisi ankarimmin rangaistava. Samalla on tietysti arvioitava, millainen rangaistus tuosta rikoksesta olisi erikseen tuomittava, vaikkakaan laki ei enää velvoita tuomioistuinta mainitsemaan, mistä rikoksesta tuomittava rangaistus on otettu lähtökohdaksi. Arvioituun "pohjarangaistukseen" lisätään edelleen lähtökohtaisesti kolmasosa tuomittavina olevista muista rikoksista tuomittavista rangaistuksista.

Esimerkiksi otsikoissa olleen someräppäriin tuomiossa todetaan suoraan, että laskennallisesti hän olisi saanut varovaisenkin arvion mukaan huomattavasti yli 15 vuoden vankeustuomion. Nyt lain- ja oikeuskäytännön mukainen tuomio oli 10 vuoden vankeusrangaistus.¹

Rangaistusten paljousalennuksista on luovuttava. Ei voi olla niin, että mitä enemmän rikoksia teet, niin sitä suhteellisesti lievemmän rangaistuksen saat. Useamman rikoksen pitäisi olla säännönmukaisesti rangaistuksen koventamisperuste eikä nykyisen kaltainen "tee kolme, kärsi yksi"-alennusautomaatti.

Samalla kertaa tuomittavien rikosten lisäksi yhteisrangaistus vaikuttaa tietyissä tilanteissa myös myöhemmin tuleviin tuomioihin. Jos henkilölle aiemmin tuomitut rangaistukset olisivat voineet tulla tuomittaviksi samaan aikaan myöhemmin käsiteltävän teon kanssa, niin rangaistusta voidaan alentaa niiden takia. Tuoreessa lapsenraiskaustuomiossa tekijän rangaistusaikaa alensivat hänen aiemmat tuomiionsa, jotka otettiin huomioon rangaistuksen mittaamisessa.²

Yhteisen rangaistuksen mittaamiseen liittyvät kysymykset ovat usein julkisen keskustelun kohteina. Edellä esimerkkeinä mainitut tapaukset, joissa vain osa tehdyistä rikoksista lopulta vaikut-

¹ <https://www.is.fi/kotimaa/art-200008855285.html>

² <https://yle.fi/uutiset/3-12490264>

Kirjallinen kysymys KK 322/2022 vp

taa vankeusrangaistuksen keston tai joissa lapsenraiskauksen tuomiota alennetaan aiemman rikoksen perusteella, sopivat huonosti kansan oikeustajuun. Lisäksi on ongelmallista, että yhteisrangaistuksen maksimikesto on 15 vuotta, vaikka henkilö olisi syyllistynyt lukuisiin törkeisiin rikoksiin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta jatkossa jokaisesta tehdystä rikoksesta tuomitaan siihen rangaistukseen, joka siitä yksittäisenä tekona tuomittaisiin, ja niin sanotusta paljousalennuksesta luovutaan ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä muuttaakseen yhteisen rangaistuksen maksimikestoja siten, että yli viidentoista vuoden määräaikaisia vankeusrangaistuksia voidaan tuomita?

Helsingissä 15.6.2022

Leena Meri ps